

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

2019/2182(INL)

15.7.2021

STANOVISKO

Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín

pre Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci

s odporúčaniami pre Komisiu o ochrane pracovníkov pred azbestom
(2019/2182(INL))

Spravodajca výboru požiadaneho o stanovisko: Manuel Bompard

(Podnet – článok 47 rokovacieho poriadku)

PA_INL

NÁVRHY

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín vyzýva Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci, aby ako gestorský výbor:

- zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:
 - A. keďže by sa mal vytvoriť finančný rámec na základe využitia štrukturálnych a investičných fondov Únie na podporu vlastníkov budov a prepojenie medzi odstraňovaním azbestu a ďalšími verejnými politikami a programami (napr. energetická efektívnosť, zlepšenie životného prostredia a sociálne bývanie) z dôvodu efektívnosti a využívania synergie;
 - B. keďže v článku 37 Charty základných práv Európskej únie sa stanovuje, že vysoká úroveň ochrany životného prostredia a zlepšovanie jeho kvality sa musia začleniť do politik Únie a zabezpečovať v súlade so zásadou udržateľného rozvoja;
 - C. keďže podľa článku 191 ods. 1 ZFEÚ politika Únie v oblasti životného prostredia má prispievať k dosahovaniu cieľov, ako je napríklad ochrana zdravia jej občanov, ochrana a zlepšovanie kvality životného prostredia, podpora rozvážneho a racionálneho využívania prírodných zdrojov a podpora opatrení na medzinárodnej úrovni pri riešení regionálnych alebo svetových problémov životného prostredia;
 - D. keďže podľa článku 191 ods. 2 ZFEÚ politika Únie týkajúca sa životného prostredia má vychádzať zo zásady predbežnej opatrnosti, zo zásady prijímania preventívnych opatrení, zo zásady nápravy škôd na životnom prostredí prioritne pri zdroji a zo zásady, že náhradu škody hradí znečisťovateľ;
 - E. keďže právo na bezpečné, čisté, zdravé a udržateľné životné prostredie sa stáva všeobecne uznávaným, pretože za posledné roky sa zvýšil počet štátov, ktoré toto právo uznávajú, pričom viac ako 155 krajín toto právo alebo jeho prvky uznalo vo svojich vnútroštátnych právnych systémoch;
- 1. pripomína, že v Európskom pilieri sociálnych práv sa požaduje vysoká úroveň ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov pri práci, ktorá by mala zahŕňať ochranu pracovníkov pred vystavením karcinogénnym a mutagénnym látkam na pracovisku; zdôrazňuje, že Únia musí zabezpečiť právo všetkých ľudí žijúcich v Únii na čisté, zdravé a udržateľné životné prostredie; zdôrazňuje, že v Európskej zelenej dohode sa stanovuje cieľ nulového znečistenia, ktorý sa má dosiahnuť prostredníctvom prierezovej stratégie na ochranu zdravia občanov pred zhoršovaním životného prostredia a znečistením, pričom zároveň vyzýva na spravodlivú transformáciu, pri ktorej sa na nikoho nezabudne; zdôrazňuje, že akčný plán EÚ nulového znečistenia ovzdušia, vody a pôdy sa zameriava na zníženie znečistenia „na úrovne, ktoré už nie sú považované za škodlivé pre zdravie a prírodné ekosystémy a ktoré rešpektujú hranice, s ktorými sa naša planéta dokáže vyrovnáť, čím sa vytvorí prostredie bez toxických látok“;
- 2. zdôrazňuje, že Únia musí pri vymedzovaní a uskutočňovaní všetkých politik a činností Únie zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia.

3. pripomína, že azbest zostáva jedným z najväčších problémov v oblasti ochrany zdravia pri práci a že vo svete je azbestu na pracovisku vystavených 125 miliónov ľudí¹ napriek tomu, že jeho zdravotné riziká sú známe už desaťročia;
4. poukazuje na to, že každý rok zomrie v dôsledku expozície azbestu približne 250 000 ľudí²; poukazuje na to, že za posledné roky sa úmrtnosť v dôsledku vystavenia azbestovým vláknam dokonca zvýšila; zdôrazňuje, že pre zraniteľné skupiny obyvateľstva, ktoré týmito zdravotnými následkami trpia najviac a ktoré často majú obmedzený prístup k zdravotnej starostlivosti, by sa mala vyčleniť osobitná finančná podpora;
5. pripomína, že Medzinárodná agentúra pre výskum rakoviny (IARC) uznala azbest za preukázaný karcinogén (skupina 1) zodpovedný za rakovinu pľúc a mezotelióm, ako aj za rakovinu hrtanu a vaječníkov; zdôrazňuje, že všetky typy ochorení súvisiacich s azbestom, ako je napríklad rakovina pľúc a mezotelióm pohrudnice – spôsobené vdychovaním jemných azbestových vlákien, ktoré sú dostatočne tenké na to, aby prenikli do pľúcnych alveol, a dostatočne dlhé, aby boli dlhšie ako makrofágy – ako aj rôzne druhy rakovinových ochorení spôsobených nielen vdychovaním vzduchom šírených vlákien sú považované za nebezpečné pre zdravie a v niektorých prípadoch sa môžu prejaviť až o viac ako 40 rokov; zdôrazňuje, že azbest je bezprahový karcinogén, čo znamená, že každá úroveň expozície, nech je akákoľvek nízka, predstavuje riziko vzniku rakoviny; zdôrazňuje, že by sa mal podporovať výskum ďalších druhov rakoviny spôsobených azbestom;
6. pripomína, že okrem aktívneho, nepretržitého alebo prerušovaného vystavenia pracovníkov azbestu dochádza aj k pasívnemu vystaveniu pri práci u osôb, ktoré pracujú v blízkosti pracovníkov pracujúcich s azbestom;
7. zdôrazňuje, že existujú rôzne druhy expozície azbestu mimo pracoviska s potenciálne závažnými dôsledkami pre ľudské zdravie, a to expozícia paraprofesijného (najmä vystavenie účinkom azbestového prachu, ktoré do domácnosti prinášajú pracovníci), domáceho (najmä prítomnosť domácich predmetov s obsahom azbestu) alebo environmentálneho pôvodu (materiály použité v budovách a zariadeniach alebo materiály priemyselného pôvodu);
8. poukazuje na to, že podľa nedávnych štúdií môže byť expozícia azbestu mimo pracoviska príčinou 20 % mezoteliómov v priemyselne vyspelých krajinách³;
9. pripomína štúdiu WHO⁴, v ktorej sa uvádza podstatné zvýšenie rizika rakoviny pľúc v dôsledku spoločného vystavenia tabakovému dymu a azbestovým vláknam; vyzýva

¹ WHO, Asbestos: elimination of asbestos-related diseases (Azbest: odstránenie ochorení súvisiacich s azbestom), 2018.

² Furuya, Sugio; Chimed-Ochir, Odgerel; Takahashi, Ken; David, Annette; Takala, Jukka. 2018. Global Asbestos Disaster (Svetová azbestová katastrofa) *Int. J. Environ. Res. Public Health* 15, č. 5: 1000. <https://doi.org/10.3390/ijerph15051000>

³ [The health impact of nonoccupational exposure to asbestos: what do we know?](#) (Vplyv expozície azbestu mimo pracoviska na zdravie: čo vieme?) (nih.gov)

⁴ WHO, Asbestos: elimination of asbestos-related diseases (Azbest: odstránenie ochorení súvisiacich s azbestom), 2018, GR pre zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie, Hodnotenie praktického vykonávania smerníc EÚ o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (BOZP) v členských štátoch EÚ.

členské štáty, aby navrhli program odvykania od fajčenia pre všetkých pracovníkov vystavených azbestu; opakuje, že fajčenie by nikdy nemalo byť dôvodom na to, aby sa pracovníkovi neuznala choroba z povolania súvisiaca s azbestom alebo aby sa mu odoprelo odškodnenie a lekárske ošetrovanie v súvislosti s touto chorobou;

10. pripomína, že prípady ochorení spôsobených azbestom boli zaznamenané u obyvateľstva, ktoré žije alebo žilo v blízkosti priemyselných areálov alebo budov s drobným azbestom, ako aj u obyvateľstva, ktoré žije v blízkosti stavenísk, železničnej infraštruktúry, lodeníc a elektrární, a to niekedy aj viac ako 30 rokov po priamej či nepriamej expozícii; zdôrazňuje, že zhoršovanie stavu budov v Únii zvyšuje riziko environmentálnej expozície, čo by mohlo viesť najmä k nárastu prípadov vzniku mezoteliómu;
11. zdôrazňuje, že riziká vyplývajúce z expozície obyvateľstva prirodzene sa vyskytujúcim azbestovým materiálom sú tiež oblasťou, kde sú potrebné informácie;
12. konštatuje, že napriek tomu, že je to ťažké presne posúdiť, veľa štúdií má tendenciu poukazovať na podceňovanie environmentálnej expozície azbestu⁵ ⁶; pripomína, že v závislosti od zdroja expozície môžu úrovne environmentálnej expozície azbestu dosiahnuť úrovne pracovnej expozície⁷; v tejto súvislosti naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali výskum rizík súvisiacich s týmito spôsobmi environmentálnej expozície azbestu;
13. domnieva sa, že expozícia azbestu je formou nerovnosti v oblasti životného prostredia a zdravia, ktorá medzi zraniteľnými skupinami živí pocity nespravodlivosti a zabudnutia, najmä v krajinách, ktoré nemajú programy na prevenciu alebo podporu obetí, ale aj v iných krajinách;
14. vyzýva Európsku environmentálnu agentúru, aby uskutočnila ďalší výskum prítomnosti azbestu v riekach a ich okolitých prítokoch a jeho účinkov na vegetáciu a voľne žijúce živočíchy, ako je napríklad prieskum, ktorý vykonala Agentúra Spojených štátov na ochranu životného prostredia⁸ ⁹;
15. zdôrazňuje, že vo všetkých členských štátoch by sa mali monitorovať a merať úrovne

⁵ Króweczyńska M, Wilk E. Environmental and Occupational Exposure to Asbestos as a Result of Consumption and Use in Poland (Environmentálna a pracovná expozícia azbestu ako výsledok spotreby a používania v Poľsku). Int J Environ Res Public Health. 2019;16(14):2611. Zverejnené 22. júla 2019. doi:10.3390/ijerph16142611

⁶ Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail (Národná agentúra pre bezpečnosť potravín, životného prostredia a práce) (2016), L'amiante: Présentation, effets sanitaires, expositions et cadre réglementaire (Azbest: prezentácia, účinky na zdravie, expozícia a regulačný rámec) (<https://www.anses.fr/fr/content/1%E2%80%99amiante>)

⁷ Haute autorité de Santé (Národný úrad zdravia) (2009), Exposition environnementale à l'amiante: état des données et conduite à tenir (Environmentálna expozícia azbestu: stav vedeckých poznatkov a potrebné kroky) (https://www.has-sante.fr/jcms/c_759760/fr/exposition-environnementale-a-l-amiante-etat-des-donnees-et-conduite-a-tenir)

⁸ Washington State Department of Health (Ministerstvo zdravotníctva štátu Washington) (2009), Advisory for Swift Creek Naturally Occurring Asbestos (Odporúčania v súvislosti s prirodzeným výskytom azbestu v rieke Swift Creek)

⁹ United States Environmental Protection Agency, Swift Creek (Agentúra Spojených štátov na ochranu životného prostredia, Swift Creek) (https://response.epa.gov/site/site_profile.aspx?site_id=3639)

požadovej koncentrácie azbestu v atmosfére;

16. žiada Komisiu, aby vypracovala európsku stratégiu pre úplné odstránenie azbestu; vyzýva všetky členské štáty, aby prijali národné akčné plány na vykonávanie tejto stratégie pomocou finančných prostriedkov a konkrétnych plánov na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni; domnieva sa, že Komisia by mala zabezpečovať koordináciu národných akčných plánov najmä tým, že prijme v tejto súvislosti rámcovú smernicu; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu jednotnej metodiky posudzovania rizík s cieľom zabezpečiť rovnaké podmienky;
17. vyzýva Komisiu, aby vytvorila európsky rámec pre verejné registre na identifikáciu výskytu azbestu v EÚ a platformu odporúčaných postupov na odstraňovanie azbestu; zdôrazňuje, že treba zriadiť verejné registre azbestu a stanoviť minimálne normy pre ich zavedenie; pripomína, že takéto minimálne normy pre verejné registre musia byť prepojené s politikami zdravia a bezpečnosti a s predpismi v oblasti životného prostredia a verejného zdravia;
18. trvá na tom, že prechod na Úniu bez azbestu by mal byť sociálne spravodlivý, mal by zabrániť fragmentácii vnútorného trhu a mal by zahŕňať dostatočnú a cieleňú podporu pre súkromných vlastníkov, zamestnávateľov, mikropodniky a malé a stredné podniky pri transpozícii týchto ochranných opatrení s cieľom uľahčiť ich riadne dodržiavanie; poznamenáva, že tento prístup by sa mal zameriavať na oblasti s osobitným rizikom alebo na skupiny zraniteľných osôb; zdôrazňuje, že pri pripisovaní nákladov na odstránenie azbestu by sa mala v čo najväčšej miere zohľadňovať zásada „znečisťovateľ platí“; pripomína význam primeranej finančnej podpory z príslušných aktuálnych fondov Únie s cieľom zabezpečiť riadnu podporu a podporiť správne a bezpečné odstránenie všetkého zisteného azbestu; zdôrazňuje, že opatrenia na zlepšenie prevencie sú významnými investíciami do verejného zdravia pre zdravší život, ale aj pre rovnováhu medzi nákladmi a prínosmi v riadení systémov zdravotnej starostlivosti;
19. zdôrazňuje, že do vývoja, vykonávania a hodnotenia európskej stratégie a národných plánov treba plne zapojiť sociálnych partnerov a ďalšie zainteresované strany, najmä skupiny obetí azbestu, a to na úrovni Únie, na vnútroštátnej a regionálnej úrovni;
20. poukazuje na to, že bezpečné odstránenie azbestu je príkladom zásady zdravia vo všetkých politikách a priamo súvisí s nedávnymi a nadchádzajúcimi politickými iniciatívami Únie, ako je napríklad Európska zelená dohoda s iniciatívou „Vlna obnovy pre Európu – ekologizácia našich budov, tvorba pracovných miest, zlepšovanie životných podmienok“, uvedenou v oznámení Komisie zo 14. októbra 2020 (vlna obnovy), a európsky plán boja proti rakovine, uvedený v oznámení Komisie z 3. februára 2021; pripomína, že zlepšenie včasnej diagnostiky, liečby a rehabilitácie patrí medzi priority plánu EÚ na boj proti rakovine a malo by byť prínosom pre pacientov, ktorí trpia chorobami súvisiacimi s azbestom;
21. trvá na tom, že treba vykonávať dlhodobý epidemiologický dohľad s cieľom posúdiť účinnosť prijatých opatrení; zdôrazňuje, že mezotelióm je ochorenie, ktorého hlavným rizikovým faktorom je azbest, a že počet diagnostikovaných mezoteliómov je relevantným ukazovateľom epidemiologického dohľadu; žiada preto, aby sa

nahlasovanie mezoteliómu príslušným orgánom stalo povinným;

22. berie na vedomie odporúčania WHO¹⁰, podľa ktorých azbestové vlákna nie je potrebné zahrnúť do prílohy I k smernici o pitnej vode¹¹ a v ktorých dospela k záveru, že azbestové vlákna v pitnej vode nevzbudzujú zdravotné obavy; pripomína, že talianski vedci vo svojej štúdií nastolili dôležitú otázku, či požívanie vody, ktorá obsahuje azbestové vlákna, zvyšuje riziko vzniku rakoviny žalúdka a rakoviny hrubého čreva a konečníka¹²; zdôrazňuje, že potenciálne choroby súvisiace s azbestom, ktoré môžu byť spôsobené konzumáciou vody obsahujúcej takéto vlákna z azbestových potrubí, by sa mohli prejaviť až o niekoľko desaťročí; zdôrazňuje, že hoci táto talianska štúdia sama osebe neumožňuje v tomto štádiu definitívne vyvodiť záver o súvislosti medzi požitím azbestu vo vode a vznikom rakoviny gastrointestinálneho traktu, vzhľadom na pretrvávajúce neistoty by sa mala uplatňovať zásada predbežnej opatrnosti; domnieva sa, že v tejto dôležitej otázke by sa malo vykonať viac výskumu; vyzýva preto členské štáty, aby pravidelne monitorovali kvalitu vody používanej na odber pitnej vody a v prípade rizika pre ľudské zdravie prijali potrebné preventívne a zmierňujúce opatrenia;
23. je znepokojený stavom siete distribúcie pitnej vody v Únii a prítomnosťou azbestocementových potrubí, pri ktorých poškodení sa do vody uvoľňujú azbestové vlákna; ďalej pripomína, že v súlade s odporúčaniami WHO by sa pre pitnú vodu už nemali používať ani schvaľovať azbestocementové potrubia¹³; domnieva sa, že v rámci európskej stratégie úplného odstránenia azbestu a prostredníctvom európskeho plánu na oživenie hospodárstva a plánov členských štátov by sa mal vypracovať a vykonať komplexný plán obnovy európskej siete distribúcie pitnej vody a odstraňovania azbestu z nej;
24. víta príležitosť na úplné odstránenie azbestu z budov vďaka iniciatíve „vlna obnovy“;
25. pripomína predpokladaný nárast stavebných prác vzhľadom na vlnu obnovy, ktorú bude sprevádzať zvýšená expozícia azbestovým vláknám pri práci a v životnom prostredí; zdôrazňuje, že v rámci vlny obnovy treba nahrádzať azbest energeticky účinnými materiálmi;
26. zdôrazňuje, že keďže s v súvislosti s vlnou obnovy pravdepodobne narastie dopyt po práci spojenej s azbestom, je nanajvýš potrebné podporovať výskum a vývoj s cieľom zabezpečiť čo najvyššiu úroveň ochrany pracovníkov a miestnych obyvateľov vystavených azbestu počas renovačných a demolačných prác a zlepšiť spoľahlivosť a rýchlosť kontroly azbestu, jeho merania, odstraňovania a bezpečného nakladania s jeho odpadom;

¹⁰ WHO, Regionálny úrad pre Európu, Projekt spolupráce zameraný na parametre pitnej vody ako podpora pre preskúmanie prílohy I k smernici Rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu (smernica o pitnej vode), odporúčania, 2017.

¹¹ Smernica Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu (Ú. v. ES L 330, 5.12.1998, s. 32).

¹² Agostino Di Ciaula, Valerio Gennaro. Rischio clinico da ingestione di fibre di amianto in acqua potabile (Klinické riziko požitia pitnej vody s obsahom azbestových vlákieň). Epidemiologia&Prevenzione, <https://epiprev.it/3608>

¹³ https://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/pdf/20171215_EC_project_report_final_corrected.pdf – bod 13.1

27. vyjadruje znepokojenie nad tým, že veľká časť verejných škôl postavených pred rokom 2005 alebo rokom vydania vnútroštátneho zákazu používania azbestu stále obsahuje azbest, čo predstavuje riziko vystavenia detí alebo študentov a školského personálu; naliehavo žiada, aby sa vo všetkých členských štátoch uskutočnilo sčítanie škôl, ktorých budovy obsahujú azbest, a aby sa preto renovácia školských budov považovala za prioritu;
28. pripomína, že napriek zákazu používania azbestu sa stále vyskytuje v mnohých doposiaľ používaných predmetoch každodenného života, ako aj v mnohých lodiach, vlakoch, strojoch, bunkroch, tuneloch, galériách, potrubíach vo verejných a súkromných vodovodných sieťach, a najmä v budovách vrátane mnohých verejných a súkromných budov;
29. pripomína, že je potrebných viac informácií o vystavení obyvateľstva azbestu kontaktom s komerčnými výrobkami, ktoré ho obsahujú, ako sú stavebné materiály, a o ich narušení pri bežnej činnosti;
30. zdôrazňuje, že neisté pracovné podmienky pracovníkov môžu viesť k tomu, že riziko expozície azbestu bude hroziť celej spoločnosti, a to najmä rodinám dotknutých pracovníkov, najmä pri údržbe pracovných odevov; trvá preto na potrebe zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov, najmä poskytnutím primeraných ochranných prostriedkov a zabránením vystavovaniu ich príbuzných azbestu na odevoch a pracovných nástrojoch, najmä prostredníctvom primeraných dekontaminačných postupov;
31. vyzýva členské štáty, aby zvýšili počet, frekvenciu a kvalitu svojich inšpekcií; domnieva sa, že Únia a členské štáty by mali výrazne ísť nad rámec minimálneho cieľa Medzinárodnej organizácie práce (MOP), ktorým je jeden inšpektor na každých 10 000 pracovníkov;
32. zdôrazňuje, že niektorí pracovníci sú vystavení azbestu oveľa viac ako iní a že táto situácia environmentálnej nerovnosti posilňuje už existujúcu hospodársku nerovnosť; zdôrazňuje, že vo veľkej miere sú vystavení azbestu najmä stavební pracovníci; zdôrazňuje, že v prípade požiaru by sa hasičom mali poskytnúť všetky existujúce informácie o prítomnosti a umiestnení azbestu;
33. vyzýva členské štáty, aby si vymieňali najlepšie postupy v oblasti ochrany osôb nahlasujúcich prítomnosť azbestu, či už prostredníctvom interných alebo externých kanálov nahlasovania;
34. zdôrazňuje, že aj ženy sú vystavené rizikám súvisiacim s azbestom a že ženy sú

obzvlášť zraniteľné voči určitému typu expozície azbestu^{14 15 16}, a to aj v ich pracovnom živote^{17 18}; vyzýva Komisiu, aby posúdila, či je potrebné revidovať príslušné právne predpisy s cieľom lepšie chrániť ženy pred expozíciou azbestu¹⁹;

35. domnieva sa, že občanom by sa mala poskytovať rovnaká ochrana pred expozíciou azbestu v ich obytných priestoroch; v tejto súvislosti naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila ochranu všetkých občanov zavedením pravidelnej kontroly a limitných hodnôt expozície azbestu v obytných priestoroch;
36. vyzýva Komisiu, aby najneskôr do 31. decembra 2022 aktualizovala smernicu o azbeste pri práci²⁰ s cieľom zmeniť aktuálnu záväznú limitnú hodnotu expozície pri práci pre azbest pri zohľadnení najnovších vedeckých poznatkov a technického vývoja vrátane hodnotenia rôznych druhov azbestových vlákien a ich nepriaznivých účinkov na zdravie, a tiež aby začala aktualizovať zoznam vláknitých kremičitanov v rozsahu pôsobnosti smernice a v tejto súvislosti zvažila zahrnutie riebekitu, winchitu, richteritu, fluóroedenitu a erionitu do zoznamu, v ktorom sa už uvádza aktinolit, grunerit, antofylit, chryzotil, krokydolit a tremolit;
37. domnieva sa, že je naliehavo potrebné zaručiť pre všetky obeť azbestu účinný prístup k spravodlivosti a nápravu všetkých škôd na zdraví, nielen tých, ktoré súvisia s úzkosťou; zdôrazňuje, že všetky náklady na zdravotnú starostlivosť súvisiace s expozíciou azbestu by mali hradíť zamestnávateľia, pokiaľ neprijali všetky primerané opatrenia a nevyvinuli v rámci svojich možností úsilie na zabránenie expozícii azbestu; vyzýva Komisiu, aby posúdila prípadnú potrebu právnych predpisov, ktorými sa zavedie všeobecný režim zodpovednosti za rozptýlené znečistenie s cieľom poskytnúť obetiam odškodnenie za všetky škody spôsobené rozptýleným znečistením vrátane škôd spôsobených azbestom;

¹⁴ Panou, V. et al. Non-occupational exposure to asbestos is the main cause of malignant mesothelioma in women in North Jutland, Denmark (Expozícia azbestu mimo pracoviska je hlavnou príčinou malígneho mezoteliómu u žien v severnom Jutsku v Dánsku). *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health* doi:10.5271/sjweh.3756 http://www.sjweh.fi/show_abstract.php?abstract_id=3756

¹⁵ Michaela Senek, Angela Tod, Steven Robertson. The gendered Experience of mesothelioma study (GEMS): findings from a survey data analysis (Genderovaná skúsenosť v štúdiu o mezotelióme (GEMS): zistenia na základe analýzy údajov prieskumu). *European Respiratory Journal* Sep 2020, 56 (suppl 64) 1684; DOI: 10.1183/13993003.congress-2020.1684

¹⁶ Vasiliki Panou, Ulla Moller Weinreich, Jens Bak, Mogens Vyberg, Christos Meristoudis, Oyvind Omland, Oluf Dimitri Roe, Johnni Hansen. Gender differences in asbestos exposure and disease location in 327 patients with mesothelioma (Rodové rozdiely v expozícii azbestu a miesta ochorenia u 327 pacientov s mezoteliómom). *European Respiratory Journal* Sep 2017, 50 (suppl 61) PA4294; DOI: 10.1183/1393003.congress-2017.PA4294

¹⁷ Marinaccio A., Corfiati M., Binazzi A., pracovná skupina ReNaM a ďalší. The epidemiology of malignant mesothelioma in women: gender differences and modalities of asbestos exposure (Epidemiológia malígneho mezoteliómu u žien: rodové rozdiely a spôsoby expozície azbestu). *Occupational and Environmental Medicine* 2018;75:254-262.

¹⁸ Camargo MC, Stayner LT, Straif K, et al. Occupational exposure to asbestos and ovarian cancer: a meta-analysis (Pracovná expozícia azbestu a rakovina vaječníkov: metaanalýza). *Environ Health Perspect*. 2011;119(9):1211-1217. doi:10.1289/ehp.1003283

¹⁹ Smernica Rady 92/85/EHS z 19. októbra 1992 o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok (Ú. v. ES L 348, 28.11.1992, s. 1).

²⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/148/ES z 30. novembra 2009 o ochrane pracovníkov pred rizikami z vystavenia účinkom azbestu pri práci (Ú. v. EÚ L 330, 16.12.2009, s. 28 – 36).

38. vyzýva Komisiu, aby podporila šírenie informácií o rôznych systémoch bezpečného a riadneho odstraňovania alebo likvidácie výrobkov obsahujúcich azbest, ktoré sú založené na najlepších dostupných technikách;
39. zdôrazňuje, že ukladanie azbestového odpadu na skládkach je len krátkodobým riešením, ktoré môže viesť k uvoľňovaniu azbestových vlákien do životného prostredia na úkor verejného zdravia;
40. zdôrazňuje potrebu toho, aby jadrom stratégie, ktorú má Komisia vypracovať, bolo spracovanie azbestového odpadu, bezpečné nakladanie s ním, odstraňovanie a nahrádzanie tejto látky v tokoch odpadu;
41. zdôrazňuje potrebu synergie medzi stratégiou, ktorú má vypracovať Komisia, cieľmi obehového hospodárstva vrátane systému označovania a stratégiou pre udržateľné zastavané prostredie; zdôrazňuje tiež potrebu vytvoriť synergiu medzi stratégiou a aktuálnymi iniciatívami na rozvoj vedomostnej základne v súvislosti s nahrádzaním nebezpečných látok, ktoré vzbudzujú obavy;
42. pripomína potrebu transparentnosti, pokiaľ ide o prítomnosť a zloženie azbestových vlákien v tokoch odpadu na zlepšenie postupov demontáže a dekontaminácie s cieľom uľahčiť zhodnocovanie odpadu; odporúča vytvoriť synergiu s databázou, ktorú zriaďuje Európska chemická agentúra s cieľom zhromažďovať informácie a zlepšovať poznatky o látkach vzbudzujúcich obavy vo výrobkoch a vo výrobkoch, keď sa stanú odpadom;
43. pripomína potrebu väčšej obehovosti v stavebníctve a význam zamedzenia vstupu azbestového odpadu do obehového hospodárstva; trvá na tom, že v záujme bezpečnej a udržateľnej likvidácie azbestových materiálov treba zabezpečiť dostupnosť vhodných zariadení na nakladanie s odpadmi;
44. zdôrazňuje, že azbestový odpad by sa mal pred ekologickým zneškodnením premeniť na inertný, a vyzýva Komisiu, aby navrhla zodpovedajúcu revíziu príslušných právnych predpisov Únie o odpadoch;
45. zdôrazňuje, že nakladanie s odpadom z azbestu je pre Úniu vzhľadom na množstvo azbestu, ktorý sa má ešte odstrániť, a azbestu, ktorý sa už nachádza na skládkach, výzvou strategického významu; zdôrazňuje, že pri nakladaní s azbestom by sa mala v plnej miere uplatňovať zásada predbežnej opatrnosti;
46. vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s členskými štátmi podporovala zriaďovanie stredísk na spracovanie a inertizáciu odpadu s obsahom azbestu na celom území Únie spolu s postupným ukončením akéhokoľvek ukladania takéhoto odpadu na skládky; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zväzili všetky nástroje na podporu výskumu a investícií do inertizačných technológií spracovania odpadu obsahujúceho azbest;
47. domnieva sa, že organizované a štruktúrované zneškodňovanie azbestu prispieva k cieľom regionálneho rozvoja, a preto by malo mať plnú podporu zo štrukturálnych fondov Únie;
48. zdôrazňuje, že je potrebné, aby Únia na medzinárodných fórach bojovala proti skládkovaniu azbestu v rozvojových krajinách;

49. domnieva sa, že úplné odstránenie zostávajúceho azbestu a všetkých výrobkov obsahujúcich azbest na celom svete by malo byť dôležitým cieľom Únie;
50. vyzýva Úniu, aby spolupracovala so Svetovou zdravotníckou organizáciou, Medzinárodnou organizáciou práce, programom OSN pre životné prostredie, ďalšími medzinárodnými organizáciami a tretími krajinami a prijala všetky opatrenia s cieľom dosiahnuť globálny zákaz azbestu, presadzovať vysokú úroveň ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci na celom svete a zlepšiť informovanie a podporu obetí chorôb súvisiacich s azbestom; naliehavo vyzýva Úniu, aby s krajinami vyvážajúcimi azbest prijala kroky s cieľom zatvoriť azbestové bane; zdôrazňuje, že je potrebné kontrolovať dovoz predmetov z tretích krajín, ktoré stále umožňujú používanie azbestu, a že azbestový odpad by sa nemal vyvážať do tretích krajín;
51. pripomína, že tretina obyvateľov európskeho regiónu WHO žije v krajinách, ktoré ešte nezakázali používanie všetkých foriem azbestu²¹; zdôrazňuje, že 16 európskych krajín naďalej používa azbest, najmä ako stavebný materiál, a naďalej ho vyrába a vyváža; naliehavo žiada Komisiu, aby v rámci susedskej politiky podnikla rozhodné kroky na dosiahnutie zákazu a úplnej likvidácie azbestu na celom európskom kontinente a v krajinách na pobreží Stredozemného mora;
52. naliehavo vyzýva Úniu, aby považovala za najvyššiu prioritu zaradenie chryzotilového azbestu do prílohy III k Rotterdamskému dohovoru a prijala na tento účel všetky potrebné iniciatívy;
53. zdôrazňuje, že podniky Únie so sídlom v tretích krajinách by nemali vyrábať a používať nebezpečné látky zakázané v Únii, ako je azbest; domnieva sa, že vhodným nástrojom na zabezpečenie prínosu podnikov Únie k celosvetovému odstráneniu azbestu a na zabezpečenie prístupu k spravodlivosti pre obeť chorôb súvisiacich s azbestom z tretích krajín môže byť uloženie povinnosti náležitej starostlivosti podnikom Únie; vyzýva Radu, aby udelila Komisii mandát na začatie rokovaní o zmluve OSN o podnikaní a ľudských právach so zreteľom na využívanie nebezpečných znečisťujúcich látok, ako je azbest;
- zaradil do prílohy k svojmu návrhu uznesenia tieto odporúčania:
1. rozvoj modelov zameraných na odhaľovanie, registráciu, sledovanie a kontrolu azbestu nachádzajúceho sa v súkromných a verejných budovách, na pozemkoch, v infraštruktúrach, logistických zariadeniach a potrubiach;
 2. určenie modelov kontroly azbestových vlákien v ovzduší na pracoviskách, v obývaných oblastiach a na skládkach, na opustených a zdevastovaných priemyselných pozemkoch (tzv. brownfieldoch), ktoré treba obnoviť, ako aj vlákien nachádzajúcich sa v pitnej vode dodávanej azbestocementovými potrubiami;
 3. registrácia všetkých prípadov mezoteliómu;
 4. príprava celoúnijských informačných kampaní o azbeste s cieľom poskytnúť

²¹ <https://www.euro.who.int/en/media-centre/sections/press-releases/2015/04/at-least-one-in-three-europeans-can-be-exposed-to-asbestos-at-work-and-in-the-environment>

pracovníkom a ich rodinám, zamestnávateľom, vlastníkom, nájomcom, používateľom budov a infraštruktúr a občanom relevantné informácie o rizikách vrátane synergického účinku užívania tabaku a expozície azbestu, najmä o oneskorených a kumulatívnych účinkoch na ľudské zdravie, ako aj informácie o aktuálnych sprievodných opatreniach na bezpečné odstránenie azbestu a právnych povinnostiach súvisiacich s azbestom;

5. podpora výskumu a začlenenie celounijného plánu do stratégie, ktorú má vypracovať Komisia pre spracovanie azbestového odpadu a bezpečnú manipuláciu s touto látkou, jej odstraňovanie a nahrádzanie v tokoch odpadu;
6. vytvorenie stredísk na spracovanie a inertizáciu odpadu obsahujúceho azbest pri zabezpečovaní postupného zrušenia ukladania tohto odpadu na skládky a ďalších škodlivých praktík, ako je jeho umiestňovanie do vodných recipientov;
7. vypracovanie strategického plánu pre Úniu s cieľom zvýšiť jej činnosť a vplyv na svetovej úrovni v boji proti skládkovaniu azbestu v rozvojových krajinách;
8. vytvorenie rámca Únie pre vnútroštátne stratégie odstraňovania azbestu vrátane legislatívneho návrhu na zavedenie verejných a prístupných registrov azbestu s minimálnymi normami pre ich zavedenie, ktoré sa budú zakladať na osvedčeniach o azbeste vydaných po kontrole budov na účely zmapovania presného umiestnenia azbestu vo verejných a súkromných areáloch, a poskytovanie presných informácií o skládkach s obsahom azbestového odpadu, aby sa zabránilo nekontrolovanému šíreniu azbestových vlákien do ovzdušia, neúmyselnému premiestňovaniu pôdy, v ktorej sa tieto materiály nachádzajú, a súvisiacim rizikám pre zdravie občanov;
9. plán pre pracoviská a životné prostredie bez azbestu, ktorý môže stanoviť prioritné sektory, obsahovať podporu pre bezpečné odstraňovanie a ktorý bude každých päť rokov podliehať pravidelnému hodnoteniu z hľadiska pokroku, ktorý dosiahli vnútroštátne a regionálne orgány;
10. monitorovanie, meranie a prístup k informáciám o úrovniach pozadovej koncentrácie azbestu v atmosfére vo všetkých členských štátoch a zavedenie limitných hodnôt expozície pre obytné priestory;
11. určenie finančných nástrojov vrátane finančných prostriedkov Únie a členských štátov na vykonávanie stratégie, ktorú má prijať Komisia;
12. potreba zahrnúť choroby súvisiace s azbestom medzi kľúčové otázky prevencie v oblasti verejného zdravia;
13. aktívne zapojenie sociálnych partnerov a ďalších zainteresovaných strán, ako sú skupiny obetí azbestu, nájomníci a environmentálne organizácie, zástupcovia vnútroštátnych zdravotníckych služieb a zástupcovia prevádzkovateľov, do vypracúvania, vykonávania a hodnotenia plánu pre pracoviská a životné prostredie bez azbestu.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	13.7.2021
Výsledok záverečného hlasovania	+: 77 -: 0 0: 1
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurélie Beigneux, Monika Beňová, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Malin Björk, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Marco Dreosto, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Catherine Griset, Jytte Guteland, Teuvo Hakkarainen, Anja Hazekamp, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, Javi López, César Luena, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Joëlle Mélin, Tilly Metz, Giuseppe Milazzo, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Dan-Ștefan Motreanu, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O'Sullivan, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Rob Rooker, Silvia Sardone, Christine Schneider, Günther Sidl, Linea Sjøgaard-Lidell, Nicolae Ștefănuță, Annalisa Tardino, Nils Torvalds, Véronique Trillet-Lenoir, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Manuel Bompard, Antoni Comín i Oliveres, Martin Häusling, Kateřina Konečná, Ulrike Müller

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

77	+
EPP	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Alexander Bernhuber, Nathalie Colin-Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Esther de Lange, Peter Liese, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Dan-Ștefan Motreanu, Ljudmila Novak, Stanislav Polčák, Jessica Polfjård, Christine Schneider, Pernille Weiss, Michal Wiezik
S&D	Marek Paweł Balt, Monika Beňová, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Cyrus Engerer, Jytte Guteland, Javi López, César Luena, Alessandra Moretti, Sándor Rónai, Günther Sidl, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
Renew	Pascal Canfin, Martin Hojsík, Jan Huitema, Ulrike Müller, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Nicolae Ștefănuță, Linea Sjøgaard-Lidell, Nils Torvalds, Véronique Trillet-Lenoir, Emma Wiesner
Greens/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Eleonora Evi, Martin Häusling, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan
ID	Simona Baldassarre, Aurelia Beigneux Marco Dreosto, Catherine Griset, Sylvia Limmer, Joëlle Mélin, Silvia Sardone, Annalisa Tardino
ECR	Sergio Berlato, Pietro Fiocchi, Joanna Kopcińska, Giuseppe Milazzo, Rob Rooker, Alexandr Vondra, Anna Zalewska
The Left	Malin Björk, Manuel Bompard, Anja Hazekamp, Petros Kokkalis, Kateřina Konečná
NI	Antoni Comín i Oliveres

1	0
ID	Teuvo Hakkarainen

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania